

De her-vernatting van het Kempen-Broek

Maurice Mertens

Onderzoeksvraag

Wat zijn de gevolgen van de 'her-vernatting' voor de hydrologische processen binnen en rondom de Kempen-Broek?

Gebiedsbeschrijving

Kempen-Broek bestaat uit een van noord naar zuid lopende keten van natuurgebieden en ligt aan de noordoost rand van het Kempens Plateau, gesitueerd in Noord-Limburg (zie figuur 1). Door het samenvloeien van beken in de vlakte ontstond een moerasachtig gebied (zie figuur 2), waar de hoger gelegen droge zandruggen bovenuitsteken (zie figuur 3). Ter bevordering van de landbouw, zijn de waterlopen gekanaliseerd en is er een diepere **ontwatering** gevormd. Door de komst van bebouwing, wegen, kanalen en maïsakkers is het gebied opgedeeld. Tegenwoordig probeert men door middel van ruilverkaveling een doorlopende natuurverbinding te vormen en het gebied te vernatten, door de agrarische gebieden terug te geven aan de natuur.

Figuur 1: Kaart GrensPark Kempen-Broek ^[1]

Resultaten

Het moerasgebied van het Kempen-Broek werkte voorheen als een spons die **kwel**- en regenwater opnam en geleidelijk weer vrijgaf. Door de kanalisatie van beken en diepe ontwatering is deze sponswerking verloren gegaan, omdat de piekafvoer van het stroomgebied vergroot is. Echter, deze berging van water in dit moerasgebied is cruciaal, omdat hierdoor de piekafvoer bij hevige **neerslag** wordt verminderd en zal er minder wateroverlast benedenstrooms optreden. De **bergingscoëfficiënt** van water bedraagt namelijk 1 en die van veen 0,1-0,5, waar deze van goed doorlatende zand 0,10-0,12 bedraagt. In warme zomers wordt het geborgen water langzaam afgegeven aan de omgeving door capillaire nalevering, waar de landbouw van profiteert. In het Kempen-Broek ligt natuur en landbouw vaak dicht naast elkaar. Dat is onpraktisch, want de

natuur is hier gebaat bij hoge **grondwaterstanden**, terwijl de landbouw het hele jaar door graag droge voeten houdt.

Door vrijwillige kavelruil tussen agrariërs en natuurontwikkelaars, worden voormalige akkerlanden weer teruggegeven aan de natuur. Met het dempen van ontwateringsgreppels en het verwijderen van voedselrijke bovengrond, worden doorstroommoerassen met grote zeggenvegetaties, rietvelden en broekbossen in de toekomst op deze plekken verwacht^[1]. Het moeras functioneert als een natuurlijke zuiveringsinstallatie, door de flora en fauna die de organische stoffen uit het water omzetten tot anorganische stoffen, waardoor de kwaliteit van het water benedenstrooms toe zal nemen.

Figuur 2: Moeras in het Smeetshof ^[2]

Figuur 3: Droge duinen van Weerter en Budelerbergen (Weert) ^[3]

Conclusie

De 'her-vernatting' van het Kempen-Broek heeft als gevolg dat er meer water geborgen kan worden in het gebied. De landbouw in de omgeving beter bewaterd zal zijn en de kwaliteit van het water in de omgeving toe zal nemen.

Referenties

^[1] Kempen en Maasland, 4 dec. 2014, <http://www.rlkm.be/nl/kempen-broek/algemeen>

^[2] Moeras in het Smeetshof - Foto: A.Mengels, Kempen en Maasland, 6 dec. 2014, <http://www.rlkm.be/nl/kempen-broek/algemeen>

^[3] Droge duinen van Weerter en Budelerbergen (Weert) - Foto: E. Christis, Kempen en Maasland, 6 dec. 2014, <http://www.rlkm.be/nl/kempen-broek/algemeen>